

KOROSKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom: „KOROSKI SLOVENEK“.
Klagenfurt, Viktringer-Ring 26.

Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Koroški Slovenec, uredništvo, Klagenfurt, Viktringerring 26

List za politiko,
gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo. Posamezna štev. 10 Rpf

Stane četrtletno: RM 1.—; celoletno: RM 4.—
Za Jugoslavijo
četrtletno: Din. 25.—; celoletno: Din 100.—

Narodno-politično jasnost.

Odstavek iz Führer-jeve knjige „Mein Kampf“.

Führer in kancler Adolf Hitler razmotriva v svoji knjigi med razpravo o državi in pravem pojmovanju države tudi o ponemčevanju ali germanizaciji. Misli, katere Führer razvija o tem, tudi v naši deželi pri sožitju obeh narodov tako perečem vprašanju, so naravnost edinstvene in jih ponatiskujemo. Na strani 428 pravi kancler-pisatelj:

„V zadnjih stoletjih je bilo strašno gledati, kako so se često v najboljši veri igrali z besedo „ponemčevanje“. Sam se spominjam na to, kako je v času moje mladosti baš ta izraz zavaljal k docela neverjetnim predstavam. Celó v vsenemških krogih si zamogel tedaj slišati mnenje, da bi se avstrijskemu nemštvu ob izdatni vladni pomoči zamoglo posrečiti, da ponemči avstrijske Slovane. Niti najmanj se niso zavedali, da je mogoče ponemčiti samo zemljo, a nikdar ljudi. Kajti kar se običajno razume pod to besedo, je, da se ljudstvo prisili, da na zunaj sprejme nemško govornico. A je neodpustljiva miselna napaka, če kdo veruje, da se da naprimer iz zamorca ali Kitajca napraviti Nemca, ker se učí nemško in je pripravljen v bodoče govoriti nemško in morda da svoj glas kakí nemški politični stranki. Da je tako ponemčevanje v resnici raznemčevanje (Entgermanisierung), našemu meščanskemu nacionalnemu svetu nikdar ni prišlo na um. Kajti če se danes usili kakemu ljudstvu druga govornica in s tem premosti in končno zabriše najočitnejša razlika med različnimi narodi, potem je to kvečjemu začetek bastardiranja (križanja) in nikdar ponemčevanje, marveč uničevanje germanskega elementa. Le prečesto se v zgodovini pripeti, da se z zunanjimi sredstvi nasilja posreči usiliti kak jezik, a po tisoč letih govori izrinjeno govornico drugi narod in tako so zmagalci končno sami premagani.

Narodnost ni v jeziku, marveč v krvi. Zato bi se dalo govoriti o ponemčevanju šele, če bi bilo mogoče v takem procesu spreminjati tudi kri premaganih. To pa je nemogoče! Možno bi bilo z mešanjem krvi, pri tem pa bi se stalež višjega plemena poslabšal. Končni uspeh bi bil ta, da bi narod-zmagalec izgubil baš one lastnosti, katere so mu omogočile zmago. Pri družitvi z nižjim plemenom bi nazadovale predvsem kulturne sile in četudi bi plemenska mešanica tisočkrat govorila jezik višjega plemena. Nekaj časa traja gotov dvo-boj različnih duhov in možno je, da doseže propadajoči narod v zadnjem trepetu še izredne kulturne uspehe. A poedinci samo so ali celo bastardi (križanci), pri katerih ohrani pri prvem križanju boljše kri premoč in se skuša uveljaviti; nikdar na ni to slučaj pri dokončno mešanih. Le-ti kulturno vedno bolj nazadujejo. Sreča je, da je ponemčevanje v smislu Jožefa II. v Avstriji izostalo. Uspeh bi bil morda ta, da bi se ohranila avstrijska država. A jezikovna enotnost bi imela za posledico padec plemenskega staleža nemške nacije. V teku stoletij bi se že stvorila neka masa, a ta masa bi bila manjvredna. Morda bi se bil rodil kak državni narod, a kulturni narod bi bil uničen...

A ne samo v Avstriji, tudi v Nemčiji so se takozvani nacionalni krogi pustili voditi od napačnih nazorov. Tolikanj zahtevana politika ponemčevanja Poljakov je izhajala iz istega napačnega naziranja. Tudi tod so menili z navadnim jezikovnim ponemčevanjem raznaroditi poljski element. Uspeh bi bil žalosten: Narod tujega plemena bi v nemški govornici izražal svoje tuje misli in s svojo manjvrednostjo onečašal višino in dostojanstvo nemške narodnosti.“

Sloga.

Nadvse zadovoljiv je pregled glasovanjskega izida po občinah južnega in spodnjega dela dežele. Slovenci smo se stoddotno odzvali pozivu in brez izjeme strnjeno glasovali za novo državo in Führer-ja. Nad 14 občin, pretežno občine izrazito slovenskega značaja, je doseglo odklikovanje za svoj enoglasni volilni izid. Nikjer nobene motnje ali nesoglasja med glasovanjem. A vse to nadkrili drugo, večje dejstvo: slo ž n o, r a m o o b r a m i,

so Slovenci skupno z Nemci potrdili novo državo svojim „Ja!“. Ta izredni dogodek v zgodovini povojne Koroške beležimo z največjim zadovoljstvom, ker da sluti sliko složne, vzajemne Koroške.

Osebnost iz večinskega naroda nam je zatrdila tik pred glasovanjem: Z 10. aprilom mora v deželi izginiti vsaka sled, ki bi spominjala na kakoršnokoli predhodno razdvojitve ljudstva na Koroškem; Slovencev odslej nihče več ne sme obremenjevati z njihovim zadržanjem iz leta 1920 in poslej! To je tudi po našem mnenju prva in nujna posledica, izhajajoča iz letošnjega aprila. Druga sledi iz prve: na mesto dosedanjih sumničenj in očitkov zavednim Slovincem naj stopita sloga in vzajemnost! V složnem, mirnem sožitju naj si naroda koroške dežele omogočita plemenito, duhapolno kulturno tekmovanje in tako množita ugled svoje lepe dežele!

Sloga in vzajemnost sta mogoči samo med enakopravnimi. Med sužnji in gospodarji urejuje sožitje slepa pokorščina in pravica nadrejenega. Notranje jamstvo složnega, vzajemnega sožitja dveh narodov je oni narodni etos, t. j. narodna morala, iz katerega izhaja medsebojno spoštovanje in zaupanje. Slovenec, zaveden sin svojega naroda, mora biti v očeh zavednega Nemca polnovreden član svoje domovine in države. Kajti tudi njegov narod ima svoje vrline in svoje duševne zmožnosti. Slovenska kultura v govoric in pesmi, v knjigi in sliki je izraz duševnega življenja ljudstva, ki se kljub svojemu malemu številu sme s ponosom uvrščati med narode-tvorce. Narodna kultura se meri predvsem po tvornosti, odpornosti in žilavosti narodnega duha in baš te nikakor ne nedostajajo Slovincem. Če se naš človek ozko oklepa svoje kulturne svojstvenosti in stremi za tem, da sledi podvigu narodno-kulturnega življenja svojega materinskega ljudstva, potem poslušaj samo glas svoje vesti in sledi samo klicu svoje krvi. To je njegova naravna pravica in je naravna pravica vsakega naroda. Za Slovence je nemška narodna zavednost samoobsebi umevna in nemška ljubezen do materne govornice in kulture povsem naravna. To zahteva tudi zase. Nikakor slučajno so narodi baš v svojih narodnih zadevah neverjetno občutljivi ter ljubosumni in je njihov klic po enakopravnosti tako glasan. Tudi pri nas!

Sloga med narodoma v deželi! Na drugem mestu objavljamo naziranje odgovornega vodje naše države o ponemčevanju. To naziranje je etos nemškega naroda! V njem je predpogoj mirnega sožitja in mirnega razvoja pri nas, v njem jamstvo plemenite kulturne tekme. Slovenci smo dali svoje pritrnilo z 10. aprilom, bodočnost pa naj utrdi medsebojno spoštovanje in zaupanje ter tako zamajči duševni in gospodarski napredek dežele.

Naša zastopnika na Dunaju.

Minuli teden sta se zglasila v uradu pokrajinskega namestnika dr. Seyss-Inquarta zastopnika Slovenske prosvetne zveze g. dr. Jože Tischler in g. dr. Franc Petek. V imenu koroških Slovencev sta zagotovila lojalnost Führer-ju Adolfu Hitlerju in veliki Nemčiji in v dokaz predložila izid glasovanja 10. aprila na ozemlju, koder bivajo člani narodne manjšine. Zagotovila sta, da se je volilni boj vršil povsem nemoteno v vzorni disciplini in popolnem redu. Končno sta izrazila željo, naj bi nova država zaščitila kulturne pravice koroških Slovencev, kakor to odgovarja načelom narodnega socializma.

Glasovanje dunajskih Čehov. Na željo nar. soc. vodje Bürckel-a so dunajski Čehi samostojno izvedli glasovanje v svojih lokalih pred svojimi komisijami. Skupno je volilo 23.263 Čehov in sicer z izjemo 31 volilcev vsi z „Ja!“. Enoglasni češki „Ja!“ je presenetil večinski narod, manjšino pa je zadovoljila številka vseh volilcev. Približno enako število Čehov na Dunaju je pristojno v Čehoslovaško in torej ni volilo.

Hodža se pogaja z Henleinom. Ze dalje časa so v teku pogajanja med sudetskimi Nemci in praško vlado. Pogajanja se sučejo okoli teh vprašanj: razpis občinskih volitev, dovoljenje za uvoz vseh nemških časnikov, vprašanje šolske avtonomije, pomilostitev vseh političnih obsojencev, upravna avtonomija. Zelo verjetno je, da bo čehoslovaška vlada na večino zahtev pristala, ker iz zunanje-političnih razlogov ne želi notranjih sporov. S sporazumom Čehov z Nemci bo načelno rešeno tudi vprašanje ostalih narodnih manjšin v državi.

V Jugoslaviji bodo volitve v narodno skupščino najkasneje v prihodnji vigradi, ho poteče poslovna doba sedanjih poslancev. Iz izjav notranjega ministra dr. Korošca pa se da sklepati, da se bodo volitve vršile že v jeseni. Verjetno je, da bodo volitve spričo resnosti položaja v svetu našle složnejše tabore in da bodo tudi Hrvati, ki so doslej stali ob strani, pripravljeni v bodoče konstruktivno poseči v državno politiko.

Za Anglijo sledi sedaj Francija, ki se bo sporazumela z Italijo. Imenovan bo nov francoski poslanik v Rimu, ki bo izročil svoje listine cesarju italijanskega imperija, s čimer je Francija priznala Abesinijo Italiji. Po pisanju listov se bo Francija tudi zavzela za to, da bo Društvo narodov istakoto odobrilo priključitev Abesinije. Te dalekosežne načrte francoskega diplomacije pa lahko prekrizajo francoski socialisti, katerim prijateljstvo z fašistično Italijo nikakor ni po volji. Zaenkrat ima novi ministrski predsednik Daladier položaj trdno v rokah in je dobil v parlamentu za svojo vlado zaupnico, kakoršne doslej še ni dosegla nobena vlada.

Severna Evropa se hoče zavarovati. Pretekli teden so se v Oslu sestali zastopniki severnih držav, t. j. Norveške, Švedske, Danske in Finske. Razpravljali so o odnosih severnih držav do nove politične konstelacije v Evropi. Ponovno so ugotovili, da je za severno Evropo vsekakor najboljša brezpogojna nevtralnost v mirni in tudi v vojni dobi. Za vsak slučaj pa so zastopniki vendarle sklenili povečati oborožitev in s tem zavarovati svojo nevtralnost.

Sovjetska Rusija molči. Zdi se, da je Rusija zunanje-politično izčrpana zaradi krveprolitja v notranjosti. Stalin je dal poklati najboljše sinove komunistične revolucije. Medtem ko je diplomatska delavnost v ostali Evropi na višku, je dal sporočiti Čehoslovaški, da v primeru vojne nevarnosti ne bo mogla računati na njegovo pomoč. Očividno so sovjeti obupali tudi nad Španijo in prepuščajo republikance njihovi usodi. Vsa ta nemoč Rusije gre na račun Stalinovih grozodejstev, po katerih je ogromni kolos na severovzhodu Evrope prisiljen nedelavno gledati, kako se nova Evropa izoblikuje brez Rusije.

Kitajci tepejo Japonce. Vojna sreča na Daljnem vzhodu se je trenutno obrnila na stran Kitajcev. Na srednjem bojišču v bližini Šangaja je v teku širokopotezna ofenziva, ki je že doslej prizadela Japoncem velike izgube. Posebno hudo škodo prizadevajo Japoncem kitajski četniki, to so neredne čete v zaledju fronte, ki ovirajo dovoz vojnega materiala in preprečujejo ojačenja po rezervnih trupah. Značilna so najnovejša poročila, da bo Kitajski Anglija odobrila večje vojno posojilo. Preuranjeno pa bi vsekakor bilo iz tega izvajati zaključek, da se na Daljnem vzhodu bliža konec vojne in to celo v prilog Kitajcem. Zelo verjetno je, da bodo Japonci v kratkem organizirali močno protiofenzivo.

To in ono. Vseh poslancev v novem nemškem državnem zboru je 813 in od teh je 73 Avstrijcev. — Jugoslovanska kraljevska družina biva na Jadranu. — Italijanski zunanji minister Ciano poseti v kratkem Varšavo, nemški zunanji minister Ribbentrop Bukarešto, britanski minister za vojno pa Rim. — Predsednik Turčije Atatürk-Kemal obišče balkanske prestolice. — Anglija dobi glasom sporazuma z Italijo pokrajino Tanskega jezera v Abesiniji, koder so izviri reke Nil. — Mohamedanci so se uprli v Tunisu in je prišlo do krvavih dogodkov. — Sovjeti zbirajo svoje čete v Sibiriji. — Rumunski kralj je ukazal, da se uradniki in dijaki ne smejo več politično udeleževati. — Predzadnje nedeljo je Poljska priredila številna

zborovanja, na katerih je podčrtala svoje kolonialne zahteve. — V Parizu stavka 100.000 delavcev. Ozadje je političnega značaja. — Roosevelt zahteva od kongresa nad 7 milijonov dolarjev za podporo nar. gospodarstvu.

Tako veli Führer

Na predvečer glasovanja je po radiu nagovoril ljudstvo Velike Nemčije Führer in kancler Adolf Hitler in med drugim izpovedal:

„Za vsak narod zamore obstojati ena sama pomoč: vsak narod si mora pomagati sam! Predpogoj pa je, da se narod združi v eno sklenjeno telo. Kajti le enotni narodi zamorejo iz sebe črpati sile za rešitev!“

Zvestoba za zvestobo!

V zadnji številki smo kratko poročali, da se je narodna manjšina polnoštevilno odzvala pozivu na glasovanje 10. aprila in sklenjeno oddala glasove za Führer-ja in zopetno združitev Avstrije z Nemčijo. V naslednjem navajamo **glasovanski izid po občinah**. Prva številka pomeni število volilnih upravičencev, druga številka število volilnih udeležencev, tretja številka število Ja-glasov; četrta so Ne-glasovi in peta neveljavni.

Okraj Šmohor.

Brdo: 775, 775, 770, 2, 3.
Blače: 305, 305, 305, 0, 0.
Goriče: 313, 313, 313, 0, 0.
Št. Štefan: 915, 915, 915, 0, 0.
Bistrica: 382, 382, 382, 0, 0.

Okraj Beljak.

Straja ves: 563, 563, 557, 6, 0.
Bekštanj: 2525, 2523, 2516, 1, 6.
Marijana Zili: 1038, 1038, 1038, 0, 0.
Vrba: 938, 938, 933, 3, 2.
Št. Jakob v Rožu: 2116, 2116, 2111, 3, 2.
Podklošter: 2703, 2703, 2687, 6, 10.
Wernberg: 1260, 1260, 1253, 4, 3.
Lipa: 588, 588, 587, 1, 0.
Rožek: 366, 366, 366, 0, 0.
Kostanja: 514, 506, 503, 2, 1.
Loga ves: 891, 891, 881, 4, 6.
Ledence: 638, 638, 638, 0, 0.

Okraj Celovec.

Bistrica v Rožu: 1003, 1003, 1000, 3, 0.
Svetna ves: 543, 543, 541, 0, 2.
Slovenji Plajberk: 368, 362, 361, 1, 0.
Borovlje: 3147, 3144, 3121, 16, 7.
Šmarjeta: 657, 657, 657, 0, 0.
Sele: 636, 635, 632, 2, 1.
Medborovnica: 564, 564, 564, 0, 0.
Radiše: 371, 371, 371, 0, 0.
Kotmar ves: 867, 866, 863, 1, 2.
Medgorje: 549, 549, 548, 0, 1.
Bilčovs: 431, 431, 431, 0, 0.
Zgornja Vesca: 238, 238, 238, 0, 0.
Škofiče: 800, 800, 800, 0, 0.
Hodiše: 473, 473, 473, 0, 0.
Vetrinj: 1212, 1208, 1206, 0, 2.

Žrelec: 888, 888, 1, 0.
Št. Tomaž:
Pokrče: 794, 793, 791, 0, 2.
Grabštanj: 1016, 1016, 1016, 0, 0.

Okraj Velikovec.

Djekše: 786, 786, 785, 1, 0.
Vovbre: 773, 773, 773, 0, 0.
Važenberg: 1460, 1451, 1438, 8, 5.
Št. Peter na Vašinjah: 642, 642, 640, 1, 1.
Ruda: 761, 761, 756, 4, 1.
Grebij: 1582, 1580, 1575, 3, 2.
Škocijan: 827, 827, 826, 0, 1.
Št. Vid: 1017, 1017, 1013, 4, 0.
Galicija: 611, 611, 611, 0, 0.
Dobrava ves: 1907, 1907, 1901, 3, 3.
Žitar ves: 880, 880, 880, 0, 0.
Bela: 1463, 1463, 1418, 32, 13.
Železna Kapla: 763, 763, 757, 5, 1.
Globasnica: 727, 727, 721, 4, 2.
Bistrica pri Pliberku: 1070, 1070, 1036, 23, 11.
Blato: 679, 679, 676, 2, 1.
Pliberk: 598, 598, 597, 0, 1.
Žvabek: 205, 205, 205, 0, 0.
Vogrče:
Libeliče: 449, 449, 439, 7, 3.
Libuče: 618, 618, 617, 1, 0.
Suha:

(Op. Iz nekaterih občin do zaključka lista še niso bili znani uradni podatki.)

Domače novice

Možate besede.

20. marca t. l. je znani graški profesor Ude v Liencu na Tirolskem med pridigo povedal tudi sledeče misli:

Trajno ni mogoče pridržati narodu njegovih od Boga mu danih naravnih pravic. Vsak narod kakor tudi vsak človek brez razlike plemena, jezika, vere in političnega nazora in ne glede na to, ali živi kot večinsko ali manjšinsko ljudstvo, ima sveto pravico do svojega jezika in do svoje naravne svojevrstnosti. Vsak narod ima pravico, da se kulturno razvija in živi dostojno življenje. Tako se glasi naravna postava in tako veli krščanska vera. Pravičnost je eden osnovnih zakonov vsega življenja in iz tega zakona ima vsak posameznik in vsak narod pravico do življenja, dela in lastnine. Kdor te pravice taji, kdor jih narodu odvzema ali delu naroda odreja ali katerikoli narod ovira, da bi se te pravičnosti posluževal, je izdajalec svojega lastnega naroda in nima pravice se imenovati kristjana.

„Führergemeinde.“ Nar. soc. vodja je pred glasovanjem razglasil, da bodo občine, katere bodo stooštoto glasovale z „Ja!“, deležne častnega naslova „Führergemeinde“. Glasom volilnega izida je doseglo v deželi to posebno odlikovanje 115 občin, med njimi sledeče: Blače, Goriče, Št. Štefan, Bistrica na Zili, Marija na Zili, Rožek, Ledence, Šmarjeta v Rožu, Bilčovs, Hodiše, Zgornja Vesca, Škofiče, Medborovnica, Grabštanj, Otok, Vovbre, Galicija, Žitar ves, Žvabek, Tinje.

„Mi narodni socialisti ljubimo svoj narod z dejanjem,“ tako se glasi samozavestna izjava Führer-ja in kanclerja Adolfa Hitler-ja. Zdi se kot poziv tudi na nas, naj tudi mi z žrtvijo dokažemo svojo zvestobo naši slovenski narodnosti. Kako jo dokažemo najbolj? — Nedvomno tako, da se oklenemo svojih kulturnih in gospodarskih organizacij in še svojega slovenskega tednika in zanje doprinašamo duševne in gmotne žrtve. Naj svet, ki smo ga presenečali s svojo vzorno disciplino doslej, vidi in občuduje našo disciplino tudi v bodoče!

Potovanje v inozemstvo je odslej dovoljeno samo z izrecnim dovoljenjem politične oblasti. Za potovanje v Jugoslavijo je izventega še nadalje predpisan vizum. Inozemci ne rabijo dovoljenja za izpotovanje.

Do 25. aprila velikonočni mir. Nar. soc. vodja Bürckel je začetkom velikega tedna odredil, naj so dnevi do 25. aprila posvečeni notranjemu zbiranju in miru. Dotlej počiva vse delo nar. soc. stranke in vseh njenih odsekov, istotako delo zvez in organizacij. Nadalje so dotlej zabranjene vsake osebnosti spremembe v državi, deželah in občinah ter v gospodarstvu.

Glasovanje 10. aprila t. l. (Ludmannsdorf—Bilčovs.) Kdo bi si bil mislil, da se bo naša občina tako enoglasno izrekla za voditelja države Adolfa Hitlerja? Stoodstotni „Ja!“ naše občine je pokazal, da Slovenci znamo držati disciplino in da nam niti na misel ne pride, da bi odrekli pokorščino državi in njenemu vodstvu. Kot zvesti državljani želimo novi državi kar najlepši procvit in razmah. Želimo pa tudi v tej državi živeti kot zavedni sinovi in hčerke slovenskega naroda in pričakujemo od nje, da nam bo omogočila predpogoje našega kulturnega in gospodarskega razvoja.

Ferlach—Borovlje. 10. april, dan glasovanja, je potekel tudi pri nas precej živahno. Saj je borovljaska občina ena največjih v mešanem ozemlju in ni čuda, da je bilo že na vse zgodaj močno vrvenje. Volitev se je vršila v šestih volilnih lokalih, in sicer so bili trije v Borovljah in po eden na Bajtišah, Podljubelj in Kapli. Poleg tega je še obstojala posebna volilna komisija, ki je obiskala vse bolnike na domu, kateri niso mogli na volišča. 3144 glasov je bilo za in 16 proti. Razum treh oseb so se volitve udeležili vsi upravičenci, ti trije pa menda spadajo neki posebni sekti, katerim pravijo „Bibelforšari“ in od teh se je menda eden izjavil, da je volitev nepotrebna, ker pride v 14 dneh itak Jehova sam na zemljo. Najboljše se je izkazal volilni okoliš Podljubelj, kjer je bila stooštota udeležba in vse z „ja“. Zvečer se je vršil po mestu velik pohod in obč. upravitelj g. Hambrusch se je na glavnem trgu zahvalil posebno Podljubelčanom, ki so zavzeli potem pri pohodu častno mesto in korakali prvi za muziko. Tudi Slovincem se je javno zahvalil, povdarjal, da so storili svojo dolžnost in s tem pokazali svojo udanost napram novi državi. „Smatramo jih kot soprobrat-državljan in apeliram na vse, naj jih pustijo v bodoče pri miru, kajti teh 16 protiglasov ni bilo oddanih od Slovincem.“ — Tudi ob priliki sestanka pomožne akcije za kmetijstvo se je v Resniku pri Borovljah tamošnji obč. upravitelj g. Huss izrazil slično, da je dolžnost vseh, da živijo s Slovenci v spravi in miru.

Podlistek

Jack London:

P. Holecček:

Klic divjine.

I.

Buk ni čital časnikov, zato tudi ni vedel, da je v tistih dneh grozila nevarnost, in sicer ne samo njemu, ampak vsakemu zdravemu psu, ki ga je priroda obdarila z močnimi kostmi in toplo, gosto dlako. Visoko gori na severu so namreč ljudje našli žolto kovino; zdaj so drli tjakaj tisoči za srečo. Vsi ti ljudje so potrebovali poleg parnikov in železnice tudi psov, ki pa so morali biti dovolj težki in mišičasti, da bi lahko opravljali tudi težek posel in kljubovali vsem naporom, in ki so morali imeti tudi pošten kožuh, ker je bilo tam gori od sile mraz.

Bukova domovina je bila topla Kalifornija. Tam je živel v sončni dolini Sv. Klare na prostranem posestvu gospoda sodnika Milerja. Hiša je stala nekoliko v stran od velike ceste in se na pol skrivala za drevjem; mogočni topoli so delali senco zračni verandi, ki je obdajala hišo od vseh strani. S ceste je držala široka, lepa s peskom posuta vozna pot prav do poslopja. Zadaj so bili hlevi in skednji, kjer je gospodovalo večje število hlapcev in dekel; tam so tudi stale prijazne, z vinsko trto in drugim zelenjem obrasle hišice, stanovanja služinčadi. Nato so sledili sadovnjaki, vrtovi za ze-

lenjavo z rastlinjaki in pa dolgi vinogradi; nazadnje so se širili zeleni pašniki, dokoder so nesle oči. Sredi vrta je bil arteški vodnjak in pa prostoren ribnik, v katerega so se hodili domači sinovi vsako jutro kopat in ob vročih popoldnevih hladiti.

Takšno je torej bilo kraljestvo, ki je v njem vladal Buk. Tu se je rodil in tu je tudi prebil prva štiri leta svojega življenja. Seveda je bilo pri hiši še nekaj drugih psov, čemur se ne smemo čuditi, ker je bilo gospodarstvo tako obširno; ali ti psi niso nič veljali. Prihajali so in odhajali, se potepali okoli hlevov, stanovali skupaj v pesjakih ali pa živeli neopaženo v zatišjih hiše, kakor na primer debeli mopsek Pufi in pa Felka, mala mehiška hrtica. Ta dva sta se upala na dvorišče le v naročju domače hčerke; najrajši sta sedela ves dan na oknu ali pa se smukala okoli služkinj, oboroženih z metlami in mokrinimi cunjami.

Buk ni maral živeti v sobah in se ni dal zapirati v pesjak; užival je popolno svobodo in vse se mu je pokorilo. Kopal je v ribniku, kadarkoli ga je bila volja, in nihče mu ni smel tega braniti. Hodil je z gospodom sodnikom in njegovimi sinovi na lov ali pa je spremljal domači hčeri Mino in Lizo, kadar sta šli zgodaj zjutraj ali v mraku po polju in gozdu. Ob zimskih večerih je ležal kraj tople peči gospodarju pri nogah; poleti je nosil njegove vnučke na svojem širokem hrbtu, se valjal z njimi po mehki trati ali pa varoval njih kratke korake na nevarnih in pustolovskih izletih po dvorišču, okoli hlevov in še dalje po vrtovih prav tja do ograje. Če je slučajno zašel v tolpo ostalih psov, je stopal med njimi ponosno ko vla-

dar — vladar vseh hodečih, letečih in plazečih se stvari pri hiši, ne izvzemši niti ljudi. Za pomehkuženca Pufija in Belko se pa sploh še zmenil ni.

Njegov oče, velikanski bernardinec Elmo, je bil nekdanj gospodarju najboljši prijatelj; spremljal ga je ob vsaki priliki in ga ni zapustil v nobeni sili. Buk je stopil na njegovo mesto in vse je kazalo, da bo vreden naslednik svojega očeta. Bil je sicer nekoliko manjše postave, ali njegovo moško vedenje je vzbujalo splošno pozornost. Kadar je stopal s povzdignjeno glavo po belih peščenih stazah na vrtu, je bil od nog do glave gosposki.

Štiri leta svoje mladosti je preživel kot pravi plemič, ki mu ne manjka prav nič na svetu. Imel je v krvi celó nekoliko samoljubja, da ne rečem ošabnosti, kakršno opaziš včasih na bogatem selškem plemiču, ki živi najrajši bolj sam zase. Vendar se vzlic dobremu življenju ni kar nič pomehkužil; lov, kopanje in podobne zabave, ki se jih ni nikdar izogibal, so mu utrdile telo in ojeklile mišice.

Takšen je bil Buk na konec leta 1897, ko so razburjale svet vesti o neizmernih množinah zlata in so cele množice drle na ledeni sever v zlatonosni Klondajk (Klondike). Ali rekli smo že, da Buk ni čital časnikov. Kajpada tudi ni vedel, da je vrtnarski pomočnik Manuel zanj jako slaba družina. Tega moža je namreč obsedla huda strast, strast do kvartanja. Kvarnte pa zahtevajo denarja, in sicer včasih celó mnogo denarja; zato pomočniku, ki je imel ženo in kopico otrok, skromna plača nikakor ni zadostovala.

Tihotapska zadeva pred sodnijo. Pred celovškim sodiščem so minuli teden stali trije fantje iz Bele. Drž. pravdnik jih je obtožil, da so v septembru minulega leta prignali iz Jugoslavije enega konja in vola. V bližini Rosenbergovega posestva na Lužah jih je ustavil Rosenbergov gozdar Rudolf Schönherr. Dva izmed tihotapev sta pobegnila v noč, tretji pa je prosil lovca, da sme privezati konja k bližnjemu drevesu, vola pa je moral na lovčev poziv gnati v hlev. Konj je medtem izginil in je ostalo doslej neznan, kje se nahaja. Eden tihotapev je dolžil lovca, da je odvedel konja, drugi spet je obdolžil tovariša, da ga je skrila on. Lovca je tožil zaradi obrekovanja in dosegel, da je bil njegov tihotapski znanec obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Neudorf—Nova ves. (Smrtna žetev.) Dobro pripravljena z vernim življenjem ter z zakramenti za umirajoče je koncem meseca sušca po daljši bolezni umrla vdova Marija Kunstl, roj. Katnig, pd. Klamfarca v Novi vesi župnije Skočidol. Doma je bila v Rožeku, od koder se je pred 15 leti poročila z zdaj tudi že pet let rajnim Primom Kunstl, s katerim je živela vedno v srečnem zakonu. Že več let ni bila več trdnega zdravja. Dosegla je jedva 52 let. Njena zadnja pot na cerkveno pokopališče v Podravljah je pričala radi izredno mnogoštevilne udeležbe vernikov iz treh dekanij o njeni širni znanosti in spoštovanosti. Zapušča štiri otroke. Bila je verna kristjanka in zato zvesta žena, skrbna mati in pridna gospodinja. Zlasti se je odlikovala v dobroti nasproti revežem. Krajevni župnik ji je govoril ob grobu v slovo. Naj v miru počiva! — V velikem tednu pa so zapeli zopet farni zvonovi ter so bližnji in daljni okolici oznanili žalostno novico, da se je Bogu dopadlo, da je po več ko enoletni bolezni poklical k sebi v boljšo večnost 81 leta starega Parteja Pichler, pd. starega Tudra v Skočidolu. Svoje žive dni ostal je samski. Njegove glavne čednosti so bile bogoljubnost zvezana s stalno molitvijo ter neprestana delavnost od mladosti do visoke starosti. Ko je bil še bolj zdrav, je bil vsakdanji gost pri obhajilni mizi, ko so mu pa moči že bolj odpovedale, je prosil za obhajilo in ga prejemal vsaj vsaki prvi petek v mesecu. Udan v božjo voljo, mirno in potrpežljivo je prenašal, vedno z rožnim vencem v roki, teže bolezni, dokler ni, vedno skrbno postrežen od svojih, tiho v Gospodu zaspal. Bil je najbližnji sosed farne cerkve. Njegovemu pogrebu na veliko sredo je prisostvovalo zelo veliko ljudi. Tudrov Partej, mirno spite — od vsega dela se spočite! Za dobra dela Vaša vsa — naj Bog Vam srečno večnost da! Molite za nas!

Dröschitz-Köstenberg — Trešče-Gozdanje. (Pogreb.) Ob najlepšem spomladanskem vremenu se je vila v soboto dne 2. t. m. ogromna procesija pogrebcev iz Trešč na farno pokopališče v Gozdanjah. Zlasti ženà je bil nedogleden sprevid. Spremili smo k večnemu počitku Marijo Šmuk, roj. Sakoparnik, pd. Lorbarico v Treščah, verno, rodoljubno ženo-vdovo, ki so ji posebno dogodki zadnjega časa zrahljali milo zdravje, da ni več mogla zmagati nastale bolezni in se je previdena s tolažili svete vere, dobro pripravljena na to zadnjo pot z dobrimi deli vseh vrst, mirno presečila v blaženejšo večnost. Stara je bila 76 let. Njen mož ji je umrl že po desetih letih zakona pred 45

Na usodni večer je bil gospodar na sestanku vinogradnikov, a sinovi so nekje živahno razpravljali, ali bi ne kazalo ustanoviti tčlovadnega društva. To priliko je porabil Manuel, da izvrši svoj podli čin. Nihče ni slišal, ko je poklical Buka k sebi, nihče ju ni videl, ko sta šla za vrtovi na polje; Buk je menil, da se gresta kakor po navadi izprehajata. Tudi ni nihče videl, ko sta dospela do postajice, kjer se je ustavljal vlak samo na dano znamenje. Tam je stopil iz sence postajnega poslopja mož, in izpregovoril nekaj besedi z Manuelom; nihče ni slišal, ko jima je takoj nato zavcenketal v rokah denar.

„Ali bi ga ne mogel vsaj pošteno zvezati, preden mi ga oddaš?“ je rentočil tujec nevljudno. Manuel je prikimal; potegnil je iz žepa močen motvož, napravil na enem koncu zanko, jo ovil psu okoli vratu, a drugi konec motvoža je podal kupcu.

„Samo da malo potegneš, se zanka zadrigne, pa mu takoj poide sapa,“ je dejal smeje se in oni je zadovoljno zamrmral.

Buk se je ves čas držal mirno in moško. Ni mu bilo sicer všeč, da je dobil zanko okoli vratu; ali vedel je po skušnjah, da je vse modro, karkoli storé ljudje, četudi mu včasih ni bilo kar takoj jasno. Toda ko je Manuel podal konec motvoža tujcu v roko, je pes vendarle menil, da mora pokazati svojo nejevoljo; zato je glasno zarenčal. Seveda je hotel s tem samo namigniti, da nikakor ne mara imeti posla s tujimi ljudmi; ali kako se je začudil, ko je v istem hipu začutil, da ga okoli vratu nekaj neprijetno tišči in da mu skoraj ne dá dihati.

(Dalje sledi.)

leti. Vselej vzgledno in vestno je nato sama s svojimi otroci, od katerih sta ji dva sina med svetovno vojno ostala na polju slave, vodila svoje obširno gospodarstvo. Zlasti se je tudi vselej izkazala kot velika dobrotnica beračev in popotnikov. Bila je stalna naročnica in bralka katoliških slovenskih listov in udinja Družbe sv. Mohorja. Namesto tedaj službeno odsotnega domačega g. župnika sta opravila pogrebne obrede za njen dušni mir in pokoj dva druga duhovnika in sicer župnik sedemstudenškošentlenartski in župnik skočidolski, ki ji je ob grobu tudi govoril v slovo, sorodnikom v tolažbo, vsem v pouk in spodbudo. — Mirno počivaj, v nebesih zdaj bivaš, solzé ti otri — Bog s tvojih oči! Na svidenje nad zvezdami!

U. T.

Ludmannsdorf—Bilčovs. Posestnik Janez Kraimer, pd. Peželj v Kajzazah, je dne 2. t. m. izginil neznanokam. Odpravil se je od doma k svoji sestri v Logo ves, da bi od tam šel k zdravniku, ker je že nekaj časa bolehal na srčni bolezni. Ko je šel iz Loge vesi na sprehod v smeri proti Vrbi, se ni več vrnil. Skozi osem dni so poizvedovali za njim. Končno so ga našli v Vrbskem jezeru. Nedvomno se mu je omračil um in je v tem stanju šel v vodo. Prepeljali so ga iz Vrbe na njegovo posestvo, odkoder se je 13. t. m. vila dolga vrsta pogrebcev na pokopališče v Bilčovs. Cela župnija sočustvuje s prizadeto družino, kajti rajni je bil priden in delaven fant in v najlepših letih. Mnogo je delal in žrtvoval za svoj rojstni dom. Naj mu bo Bog mil sodnik in naj da mir njegovi duši!

Linška torteleta. Pridatek: 30 dkg moke zmešaj z 1 zavojčkom Dr. Oetkerjevega pecivnega praška „Backin“, 20 dkg sladkorja, 20 dkg zmletih lešnikov, 10 dkg krušnih drobtin, 2 jajc, nekoliko cimeta in začimb po okusu, po 5 kapljic Dr. Oetkerjevega pecivnega olja Zitrona in Rumaroma, 30 dkg sirovega masla. — Priprava: Iz gorajšnjih pridakov se napravi testo, zvalja in z modelom za krofe naredi okrogle oblike, pomaže z marmelado in okraši z nežno mrežico. Zgoraj pomazati z beljakom in peči pri srednji toploti.

Drobiz. Namestnik dež. glavarja Ferd. Kernmaier je imenovan v berlinski državni kmečki svet. — Zvišanje cen je s 1. aprilom strogo prepovedano. — Osební promet med bivšo Avstrijo in Nemčijo je s 12. t. m. docela neoviran. — Prijava zlata, deviz in tirjatev v inozemstvu je možna še do 25. aprila. — Nar. soc. vodja Bürckel je daroval Vrbi ob jezeru 100.000 RM za zgraditev poslopja glavne šole. — V maju se vrši v velikovškem in beljaškem okraju licencovanje bikov. Podrobnosti so razvidne iz uradnih razglasov. — Na rožanski cesti v Celovcu je tovorni avto povozil bletnega Walter-ja Maier-ja, ki je tekel za žogo na cesto. Dečko je bil takoj mrtev. — V Parizu je umrl slavni basist Rus Fedor Šaljašin. — Odslej ima po zakonu oče nezakonskega otroka pravico zahtevati krvno preizkušnjo, na podlagi katere se določi njegovo očestovstvo.

Naša prosveta

Ob koreninah.

Prečudna moč je v koreninah. Skrite so in skrivnostno je njih snovanje, a dokler so zdrave, pomenijo neusahljiv vir življenja. Ko se zdi, da sta mraz ali toča do konca uničila rast in življenje, ti z novim soncem spet vse požene. Taka podoba se mi pogosto vsiljuje kadar premišljam, odkod smo Slovenci dobivali moč, da smo se stoletja in stoletja vzdržali na tej zemlji in ohranili najbolj svoje — jezik in zavest samosvojesti. Nismo imeli svojih vladarjev, ne svojega plemstva, še izobraženci so se nam premnogokrat odtujevali, včasih že v prvem kolenu, redno pa v drugem in tretjem; zato pa so obiskovale naš narod nesreče in šibe božje od Turkov do kuge. In vendar nas niso strle, ker so bile korenine zdrave: zmeraj znova je poganjal na teh tleh slovenski rod, čeprav ga nihče ni negoval in vodil, nihče se zanj bal. Ob tem samem dejstvu se človek zave življenjske sile naroda; ob njej ne obupuje in ni malodušen. J. Šolar.

Društvom! Na številna vprašanja glede popisovanja društvenih odborov in društvenega premoženja od strani organov varnostne oblasti javljamo, da v tej zvezi razširjene vesti o določitvi društvenih komisarjev nikakor niso točne. Slovenske organizacije ostanejo po zatrdilu merodajne oblasti nedotaknjene in smejo neovirano delovati v doseganem obsegu. — Tudi obvezna prijava vseh znanstvenih in kulturnih društev narodno-socialistični kulturni občini se naših organizacij ne tiče! V ostalem naj pripomnimo, da bo osred-

nja kulturna organizacija S. P. Z. tudi v bodoče zastopala interese slovenskih organizacij napram oblasti in državi.

Kulturna Slovenija. Prosvetni oddelek dravske banovine priobčuje zanimive številke slovenske ljudske prosvete: V času od 1. januarja do 31. okt. 1937 je bilo v Sloveniji v okvirju prosvetnih organizacij 2271 dramatskih predstav, 324 akademij in proslav, 28 lutkovnih predstav, skupaj 3623 odrskih prireditev. To da na nedeljo okroglo 90 prireditev. Če nastavimo pri vsaki prireditvi udeležbo na 200 oseb, je bilo na teh prireditvah okroglo 700 tisoč oseb, kar da približno 72% vsega prebivalstva v banovini.

„Ljudski oder,“ 5. številka, prinaša na uvodnem mestu spored iger za povelikonočni čas, tri krajše prizore in sicer za dan prvega sv. obhajila in za farne jubileje. Sledijo navodila za ličenje ali maskiranje, domača igrska kronika in pregled strokovnega slovstva. — V 4. številki sta med drugim dva mična prizora za materinske proslave. Mesečnik je postal za naše društveno delovanje neizogibno potreben in ga kar najtopleje priporočamo. Naročila posreduje na željo centrala.

V nedeljo 8. majnika je praznik naših mater. Če je otroku težko in hudo, se zateče k materi. Ko je svetu postajalo hudo in težko, se je istotako zatekel k materam, temu praviru zdravja in sile. Naša slovenska mati je ena najsilnejših korenin našega duševnega življenja, ob njej se naš rod vedno vnovič preraja. Posvetimo ji torej en dan prosvetnega leta z dostojno, četudi morda skromno proslavo. V žrtvi malih in velikih otrok, pripravljajočih materinski dan v pesmi in deklamaciji, prizoru in govoru, se oddolžimo dobrotnici naši za njen neizmerni trud in neusahljivo njeno ljubezen.

Gospodarski vestnik

Pot nemškega gospodarstva.

Vedno bolj čutimo, da pri narodnem socializmu nimamo opraviti samo z neko politično miselnostjo, kakoršno so razvijale nekdanje politične stranke, marveč z gibanjem, ki skuša zajeti celega človeka in ga po svoje oblikovati v njegovem kulturnem, političnem, družabnem in tudi gospodarskem udejstvovanju. Danes nas zanimajo predvsem osnove narodno-socialističnega gospodarstva, ki jih hočemo objasniti s kratkim pregledom razvoja nemškega gospodarstva od prevzema državne oblasti po Adolfu Hitlerju.

Adolf Hitler sam je označil dobo svojega nastopa z besedami: Sivolasi feldmaršal Hindenburg mi je poveril sestavo vlade v trenutku, ko so bile izčrpane vse druge možnosti rešitve in je Nemčiji grozila katastrofa. Brez dvoma je bila tedanja Nemčija sredi gospodarskega zastoja, število brezposelnih je dosegalo 6 milijonov, gospodarska podjetja so ukinjala svoje obratovanje, vsakdanje življenje je postajalo neznosno.

„Ne s paragrafi in teorijami, ne s sistemi in organizacijami, ne z omejitvijo lastninske pravice in državno diktaturo nismo zavojevali nemškega gospodarstva! Zmaga narodnega socializma nad gospodarstvom je zmaga dela!“, pravi Bernhard Köhler, eden vodilnih gospodarskih mislecev narodnega socializma. Staro kapitalistično gospodarstvo je imel v rokah kapital — pravi narodni socializem — mi pa postavimo vse gospodarstvo na delo. Delavci so prej živeli od milosti židovskih delodajalcev in je njihovo delo ovirala razredna miselnost, narodni socializem pa je odstranil žide in razrede ter s tem osvobodil delavca.

Prva parola narodnih socialistov kot vladne stranke se je glasila: odpraviti je treba brezposelnost, spraviti v obratovanje vsa podjetja, dati množici v roke več denarja in s tem zvišati njeno moč. Vse to se je zamoglo zgoditi samo tako, da je nastopila država kot glavni delodajalec in hkrati kot glavni odjemalec povišane proizvodnje. Za to je država rabila denar in kancler Adolf Hitler sam je v svojem govoru tik pred glasovanjem podaril, da vrši denar Velike Nemčije povsem drugačno nalogo kakor v kapitalističnih državah in da je nemški denar krit edino in izključno samo z delom nemških rok. Država je v velikem obsegu začela z javnimi deli, gradila je poznane nemške avtomobilske ceste, izsuševala močvirja, gradila stanovanjske hiše, ustanavljala nove industrije in predvsem skrbela za obrambo pred zunanjimi sovražniki. Po nekaj letih se je pokazalo oživljenje nemškega gospodarstva, v katerem je država glavni regulator. Brezposelnosti ni več, obrt in industrija sta v polni meri zaposleni, odprto ostane samo še vprašanje odvisnosti nemškega gospodarstva od zunanjega sveta. Nemčija namreč nima dovolj lastnih sirovin, s katerimi bi mogla za-

dostno zalagati svojo industrijo. Vlada si pomaga s primerno devizno politiko, poleg tega so na delu znanstveniki, ki skušajo velik del naravnih sirovin nadomestiti z umetnimi. To je naloga druge štiri-letke.

Ko postane nemško ljudstvo gospodarsko neodvisno, potem šele bo mogoče govoriti o nemškem narodnem gospodarstvu in ga postaviti v službo narodne vzajemnosti. To bo mogoče izvesti v polnem obsegu v trenutku, ko nemško gospodarstvo ne bo več v nobenem oziru odvisno od internacionalnega kapitala. Kadar se to posreči, bo svetovno gospodarstvo postavljeno pred docela nove naloge in se bodo morala gospodarstva drugih narodov prirediti narodno-socialističnemu gospodarstvu v Nemčiji.

Gospodar, ali poznaš svojo zemljo? V novejšem času se je razvila posebna znanost proučevanja tal. Vedno bolj postaja osnova modernega kmetijstva, ker postaja poznanje tal za praktičnega gospodarja vprašanje neprecenljive vrednosti. — V glavnem so tla zmes drobnih delcev kamena, peska, rudnin, humusa, vode, zraka in bakterij. To zmes so ustvarili dež, sonce, zima, veter, mraz in še razna živa bitja, živeča v zemlji. Ker se spreminjajo ti činitelji, se spreminja tudi zemlja. Zemlja živi! In samo takšna rodi! Mrtva zemlja je nerodovitna zemlja. Če gospodar pozna svojo zemljo, potem mu je mogoče vršiti vsa dela na polju pravilno, kakor to zahteva priroda. Ima pa tudi možnost izboljšanja zemlje, kar je postalo v današnjih časih posebno važno. Torej: analiza zemlje, poznanje tal je trumf modernega kmetijstva.

Pred sto leti že je nemški kemik Justus Liebig raziskal življenje in prehrano rastlin ter postavil takozvani „zakon o minimumu“, ki se glasi: Voda, zrak, toplota in svetloba so rastlinam neobhodno potrebni. Dušik, fosfor, kalij in apno dajejo njihovi moč, da rodi bogato. Ako manjka samo eden od teh, ni pri gospodarju sreča v gosteh. Zato moramo gnojiti pravilno in dati rastlinam vsega obilno. V najnovejšem času so dognala raziskovanja, da so tudi magnezij, jod, železo in žveplo važna rastlinska hrana. Zemlja, ki ima v malem vse rudninske snovi, uboža zaradi žetev v teku let predvsem na dušiku, fosforu in apnu, deloma tudi na magneziju in jodu. Te štiri glavne vrste hrane rabi rastlina v veliki meri, ostale rudninske snovi v manjših količinah, nekatere pa bolj za začimbo.

Kedaj pripuščamo junice. Strokovnjaki svetujejo starost od 1½ do 1¾ leta. Prva meja velja za dobro krmljene in izrejene živali, druga za bolj revne razmere. Poiščimo si zlato srednjo pot. Na Moravskem so na podlagi poizkusov dognali, da dosežemo najboljšo mlečnost pri kravah, ki so bile prvokrat pripuščene v starosti 20—24 mesecev. Mi pa ne želimo od krav samo mleka, ampak tudi soliden telesni ustroj in močno okostje. Saj je to pogoj za kravo, ki naj bo dobra delavka in ki naj nastavi pošteno količino mesa, če jo je treba spitati za mesarja. Kakor je nespametno junice pripuščati prezgodaj, je napačno čakanje preko 1¾ leta. Živali, ki so izključno samo v hlevu, rade otolstijo in se pogosto sploh ne gonijo. Tolšča na živini je sovražnica rodovitnosti. Pot od telička do kravice naj traja najmanj dve in četrt leta. Če to pot skrajšamo, je to za nas izguba.

Kako snajim konjsko opremo, da se sveti ko sonce. Navadno se poslužujemo raznih past in praškov in se trudimo z vsemi močmi, da posvetlimo kovinske dele komatov, uzd itd. Tole svetuje nek izkušen gospodar: Zmelji dve zidni opeki, da dobiš moko, kateri priliješ nekaj petroleja in dobro zmešaš. Vzameš tri prtene cunje. S prvo namažeš kovino, z drugo obdrgneš in s tretjo osvetliš, pa se svetijo tolarji ko sonce. To sredstvo, ki je zastonj, se seve lahko uporablja tudi za druge kovinaste predmete.

Velikovški trg sredi aprila. Na živinski trg so prignali 2 konja, 1 pitanega vola, 14 krav, 2 ovci in 1 koza. Cene: Pitani voli S 1.10—1.25, krave 80—1.00, ovce 0.60, koze 1—1.10. Na blagovnem trgu so bile sledeče cene: jajca 10 g, kokoši 3—4, mlade 2—3, sirovo maslo 4.00, pšenica 42, rž 30 do 32, oves 22, proso 22, konoplja 30—35, ječmen 32, ajda 30, koruza 30, krompir 12 S za 100 kg. Apno 6 S.

Inserirajte

v „Koroškem Slovencu“!

Zanimivosti

Sedaj strmite!

Kako bo leta 2000 po Kristusovem rojstvu? S tem vprašanjem se je ob pogledu na neverjetne čudeže moderne tehnike gotovo že prav mnog baval. Tako tudi neki ameriški profesor iz Pennsylvanie. Odgovor si je našel na prav duhovit način. Ni vpraševal tehnikov, inženjerjev, doktorjev in drugih učenjakov, marveč se je obrnil na preprosto ljudstvo, kakšne želje goji za bodoče stoletje. Dobil je neštete odgovore, združil jih je v dvanajst točk ter jih predložil učenjakom, naj jih čimprej izvedejo in izpolnijo.

S temi ugankami se sedaj bavijo učenjaki, ki izračunavajo zvezdam njihovo pot in kujejo iz narave in njenih sil neverjetne zaklade:

Človeško življenje se mora podaljšati na 100 let. Rak in revmatizem morata postati hitro in popolno ozdravljiva.

Vsako telesno bolečino, n. pr. zobobol i. dr., je treba popolnoma izločiti.

Zemljo se mora obleteti v 24 urah brez vsake nevarnosti.

Elektrika se mora prenašati brez žice in brez zgube.

Proizvajati se morajo na debelo oddajni in prejemni radijski aparati v velikosti žepne ure.

Proizvajati se mora v poljubnih količinah umetna, a popolna sončna svetloba za vsak kraj in vsak čas.

Pospeševati se mora čista kemična prehrana, po kateri postane obdelovanje zemlje odvišno.

Ženska lepota se mora ohraniti do najvišje starosti.

Filmska platna v kinodvoranah morajo podajati barvane in otipljive slike.

Vreme se mora po mili človekovi volji spreminjati na lepo ali slabo.

Te odgovore ali boljše ukaze je torej profesor predložil.

Pozabil pa je priložiti odgovor muhastega ameriškega delavca, ki mu je zapisal tole: Vsaj v prihodnjem stoletju naj imam mir pred sitnimi vpraševalci in profesorji! Delavec ga je pač najboljšje pogodil s svojim odgovorom.

Kitajska pravljica. Ko se je Kvangce podal v pokrajino Sung, je tam prebil noč v neki krčmi. Krčmar je imel dve ženski, prva je bila od sile lepa, druga pa ne bogvekako prikupna. Imel pa je rajši drugo in je prvo naravnost sovražil. Kvangce je bil radoveden, zakaj krčmar ne ljubi lepše. Vprašal je došlega strežnika, naj mu zadevo razloži. Strežnik mu je povedal tole: „Ona lepotica se toliko zaveda svoje lepote, da je nihče nima več za lepo. Druga pa se toliko zaveda, da ni lepa, da nihče niti več ne misli, da je grda.“

Največja ura na svetu je bojda v Londonu na stolpu westminsterskega samostana. Njeni udarci naznanjajo pravi uradni čas za vso zapadno Evropo, ker je ura v zvezi s slavno zvezdarno v Grenwichu. Krog na uri ima 7 metrov v premeru, številke so nad pol metra velike, kazalca merita nad 4 metre in tehtata 100 kg. Uteži, ki uro poganjajo, pa imajo 2 toni in pol teže. Veliki zvon, ki bije ure, tehta 13 ton, njegov kembelj tehta nad 200 kg. Angleži z dežele hodijo često v London res samo gledat na to uro.

Zvonček, ki vedno zvoni, imajo v oksfordskem muzeju v Londonu. Pokrit je s steklenim pokrilom in se nahaja na svojem mestu že 97 let ter neprestano zvoni, četudi ni ne navit ali zvezan s kako električno baterijo. Sestavljen je iz nekaj tisoč bakrenih in papirnatih ploščic, zvonjenje pa proizvajajo razna kemična razkrajanja, katerih skrivnost pozna le oni, ki je zvonček naredil. Duhovitega iznajditelja ne poznajo po imenu, njegov zvonček pa bo kmalu praznoval že svojo 100letnico.

Indijski čarodeji se zovejo jogiji in so pravcati čudodelniki. Svoje telo in svoje duševne zmožnosti imajo čisto v posesti, pri tem dobobra poznajo skrivnosti matere-narave. Jogiji se lahko dvigajo v zrak brez posebnih naprav ali se pogovarjajo na daljave brez telefonov, pred boleznijo so zavarovani brez zdravnikov in medicin. Po 40 dni se zakopljejo v zemljo, pa jim ne škoduje. Njihovi „čudeži“ so posledica dolge vaje v samoobvladanju, njihovi čuti so jim povsem pokorni, strasti ne poznajo nobene. Pač ljudje izredno močne volje.

Ob kanadskem jezeru Out je stalo nedavno ljubko, romantično mestce, katerega meščani so se preživljali s poštenim delom. Pa pridejo k njim naravoslovci, začnejo preiskovati zemljo ter dože-

Mark Twain:

KRALJEVIČ IN SIROMAK

7.

Preoblečen v beraško obleko je Edvard odšel na dvorišče še po svojega psa, stražarji pa so ga prijeli in pošteno pretepli ter zapodili z dvorca, ker so mislili, da je to Tom. Medtem je Tom zaspal, in ko se je zjutraj zbudil, mu ni šlo v glavo, kako to da ni nikjer kraljeviča, še bolj pa je bil začuden nad tem, ker so se mu vsi lordi klanjali.

8.

Ubogí Tom ni mogel na noben način prepričati lordov, da on ni Edvard. Ti pa so mislili, da je kraljevič zaradi prenapetega učenja znorel. Tudi težko bolni kralj je verjel, da je Tom njegov sin in kljub temu, da je bil tudi on prepričan, da se je sinu zmešalo, ga je kljub temu imenoval za naslednika. Toda še pred imenovanjem prvega lorda, oziroma varuha mladega kraljeviča, je kralj Henrik VIII. umrl.

nejo, da je v tleh mesta vse polno zlatih zrn. Takoj je neka družba ponudila mestu visoko svoto, če meščani svoje hiše čimprej prenesejo drugam. In res! Meščani so se s predlogom sprijaznili, sprejeli so denar, svoje imetje pa tekom enega tedna prevozili z vodnimi letali v novo naselbino. Na starem kraju so sedaj zlatokopi, onstran jezera pa se širi prijetno, moderno novo mestce.

Najbolj razširjena knjiga je sv. pismo. Londonski arhiv svetopisemske družbe hrani po en eksemplar vseh doslej izišlih izvodov, oz. prevodov. Baš letos so v njeno zbirko uvrstili tisoči prevod sv. pisma in sicer evangelijski sv. Janeza v sakatskem jeziku. Ta jezik govori neko pleme, ki živi v belgijskem Kongu in šteje okoli 80.000 ljudi. Knjiga v tisoč jezikih torej — in vendar še vedno tako nepoznana!

Morski kiti in politika. Med raznimi določbami Društva narodov je tudi ona o morskih kitih, nad katerimi je proglašena zaščita. Društvo narodov je doslej vsako leto določilo, koliko kitov smejo kitolovci letno pobiti. To je bilo orjakom morskih globin gotovo po volji in nemara se sedaj hudujejo, ker so jih ljudje vendarle ukani. Odkar namreč države izstopajo iz Društva narodov, se ne menijo več za ono določbo o zaščiti morskih kitov, marveč jih pač pobijejo, kolikor morejo. Kitova mast je namreč nekaka surovina za margarino, ki nadomešča kuhinjsko mast. Tako bodo morski kiti plačali kmalu račun politike s svojim življenjem.

Male skrivnosti. Nimamo pojma, kolike sile razvija malo semence v zemlji, ko razpada in začnejo poganjati koreninice. Tale poizkus so napravili v Nemčiji: V lonček z zemljo so položili rožno seme, površino pa pokrili s steklenim predmetom tako, da so morale bilke iz semena trčiti ob predmet in se niso mogle razvijati vodoravno ob zemlji. Kaj se je zgodilo? Ko so prve bilke dosegle stekleno površino, so nekaj časa vsaj navidez ustavile svojo rast, kmalu pa z ostalimi dorastlimi bilkami začele dvigati razmerno težki pokrov in ga končno odstranile. To neverjetno moč nežnih rastlin vidimo predvsem pri koreninah, ki često rušijo skale in zidovje.

Kmet in škric. Škric pride na deželo in vidi kmeta na njivi, ko nekaj seje. Prepričan, da se bo čutil kmet bogvekako počaščenega, če ga ogori, pravi: „Kar sej, prijatelj, sej, da bo za nas hrane!“ — Kmet ga prekine: „Saj, saj, sejem delteljo za vole!“

Mlad zakon. „No, kako se je tvoji ženki posrečilo prvo kosilo?“ — „Ne sprašuj! Še kuharska knjiga se je prismočila.“

Za 5 S na mesec dobavlja
posnemalnike
Jos. PELZ, Wien XV., Mariahilferstr. 164
Ceniki zastonj Zastopniki se iščejo